



“ช่วยเขย่งไม่ยากจน ชุมชนมีสุข”

โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำสนับสนุน
โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงช่วยเขย่ง

หมู่ที่ 1,2,3,4,5 ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

หน่วยงาน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 7

ประเภทโครงการ



01 นโยบาย /
แผนแม่บท - แผนปฏิบัติการ /
กำหนดหลักเกณฑ์ - มาตรการ



02 พัฒนาแหล่งน้ำ



03 อนุรักษ์ ฟื้นฟู
แหล่งน้ำสาธารณะ



04 การมีส่วนร่วมและ
การใช้ประโยชน์



05 การพยากรณ์
เตือนภัย

ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ / แผนแม่บท 20 ปี



ความเป็นมาและสภาพปัญหา

01

พ.ศ. 2541

- บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนห้วยเขย่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติไทย-สหภาพพม่า

02

พ.ศ. 2548

- ปตท. ได้ขอความร่วมมือจากมูลนิธิโครงการหลวงเข้าไปดำเนินการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในตำบลห้วยเขย่ง

03

พ.ศ. 2549

- มูลนิธิโครงการหลวงได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จัดตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่งขึ้น โดยมีหน่วยราชการในจังหวัดกาญจนบุรีและกรมทรัพยากรน้ำร่วมสนับสนุนโครงการ

04

พ.ศ. 2550

- สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้เริ่มพัฒนาชุมชนห้วยเขย่งให้มีการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่กับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำให้การสนับสนุนทุกแผนงาน

05

พ.ศ. 2557 - 2558

- กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง

06

พ.ศ. 2561 - 2562

- กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินโครงการก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ บริเวณโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง (แปลง 70 ไร่) หมู่ที่ 3

07

ปัจจุบัน

- กรมทรัพยากรน้ำได้ให้การสนับสนุนและติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง รวมทั้งให้ความรู้และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดในการแก้ไขปัญหา

จากการที่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้น้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคนและชุมชนบนพื้นที่สูง โดยยึดหลักการดำเนินงานสำคัญ คือ ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข ด้วยการวิจัยและพัฒนา สืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำ หน่วยงานหลักด้านการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน ได้ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ โครงการก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อจัดส่งน้ำต้นทุนให้กับประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ได้ใช้เพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร รวมทั้งโครงการระบบเตือนภัยน้ำหลากดินถล่ม หรือ Early Warning ตามภารกิจสนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงในพื้นที่ต่างๆ

การเปลี่ยนแปลง



อดีต



ปัจจุบัน

โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำสนับสนุน

โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ห้วยเขย่ง

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 1,2,3,4,5 ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอกองคา จ.กาญจนบุรี

ประเภท : ก่อสร้างถังเก็บน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 2 แห่ง พร้อมระบบกระจายน้ำด้วยท่อ ก่อสร้างฝายชะลอน้ำ จำนวน 1 แห่ง ขุดลอกลำน้ำ และโครงสร้างป้องกัน การกัดเซาะริมตลิ่งด้วยเกเบียนเมทเทรล จำนวน 1 แห่ง ก่อสร้างระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ พร้อมถังกักเก็บน้ำ จำนวน 1 แห่ง พร้อมระบบกระจายน้ำด้วยท่อ

ความจุ : 13,650 ลบ.ม.

ปัจจัยความสำเร็จ

- น้อมนำแนวพระราชดำริ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อใช้พัฒนาชุมชน โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ห้วยเขย่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชนให้อยู่ดีมีสุข เป็นชุมชนที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ต้องการให้เกษตรกรในพื้นที่เข้าใจถึงลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศเป็นอย่างดี สามารถปรับปรุงและพัฒนาการเกษตรแบบใช้น้ำน้อยในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

- การบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ร่วมแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่ตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดและประเทศ และกระตุ้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของชุมชน ซึ่งทุกภาคส่วน รวมทั้งกรมทรัพยากรน้ำต่างประสานความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ความสำเร็จ

- ชุมชนในตำบลห้วยเขย่ง ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และทำการเกษตร

- เกษตรกรในพื้นที่สามารถทำการเกษตรบนพื้นที่ลาดเชิงเขาด้วยการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ผักสวนครัวและพืชใช้น้ำน้อย ปลอดภัยพิษ ยาฆ่าแมลงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม



- พืชผักอินทรีย์ ของโครงการฯ ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จากกรมวิชาการเกษตร สามารถพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการปลูกผักอินทรีย์ให้กับผู้ที่สนใจ ภายใต้กิจกรรม “เกษตรอินทรีย์ สุวิถีที่ยั่งยืน”

- บรรเทาปัญหาภัยแล้งให้กับประชาชนในพื้นที่

- ประชาชนในพื้นที่จัดตั้ง “กลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการหลวงห้วยเขย่ง” เพื่อให้สมาชิกได้บริหารจัดการการใช้น้ำ มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งน้ำของชุมชน และกระตุ้นจิตสำนึกให้รู้คุณค่าของทรัพยากรน้ำ

- เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทางด้านเกษตรกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์และช่วยเหลือกัน รวมทั้งสร้างความสามัคคีให้กับชุมชน

- ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพมั่นคง คุณภาพชีวิตดีขึ้น ลดการย้ายถิ่นฐานเข้าเมือง

